

საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელება – კილკილმოყრილი გადღი

ახალი საგადასახადო კოდექსის (2004 წ.) ერთ-ერთ დანართში ტირსებად შეიძლება ჩაითვალოს მე-12 თავი - „გადასახადებით დასაბეგრი ობიექტების აღრიცხვა და საგადასახადო ანგარიშგება“, რომელიც გადამხდელთა გადასახადების დეკლარირებას, დეკლარირებულ გადასახადებში ცვლილებების შეტანასა და საგადასახადო დეკლარაციების საგადასახადო ორგანოში წარდგენის დადგენილი ვადების გადავადების საკითხებს შეეხება.

სულიკო ფუტყარაძე

ექსპერტი, საქართველოს „ბიზნესმენტა ფედერაციის“ აჭარის რეგიონული ფილიალის თავმჯდომარე

აღნიშნული თავიდან, ვფიქრობ, განსაკუთრებით საყურადღებოა 96-ე მუხლი - „საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელება“, რომლის თავდაპირველი რედაქცია, 2007 წლის 11 ივლისის №5280 რს საქართველოს კანონით, უმნიშვნელოდ შეიცვალა და იგი ამჟამად ასე იკითხება:

მუხლი 96. საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელება.

თუ გადასახადის გადამხდელი/საგადასახადო აგენტი ან სხვა ვალდებული პირი წლიური საშემოსავლო, ქონების ან მოგების გადასახადის დეკლარაციის წარდგენის ვადის გასვლამდე წერილობით მიმართავს საგადასახადო ორგანოს ვადის გაგრძელების თაობაზე და გადაიხდის იმ დროისათვის მოსალოდნელ გადასახადსაც. დეკლარაციის წარდგენის ვადა ავტომატურად გაგრძელდება 3 თვით. ამ მუხლის თანახმად, საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელება არ მოქმედებს გადასახადის გადახდის დროზე და არ აჩერებს გადაუხდელ გადასახადზე საურავის დარიცხვას.

ცვლილება გამოიხატა იმაში, რომ გადამხდელის მიერ საგადასახადო ორგანოში წარსადგენ დეკლარაციების ჩამონათვალიდან, ამოღებულია სიტყვა „სოციალური“. ეს ხდება

მაშინ, როცა 2007 წლის შედეგებით ინდივიდუალურ მენარმებს სოციალური გადასახადის წლიური დეკლარაციის წარდგენის ვალდებულება ეკისრებოდათ და შესაბამისად, მისი ამოღებაც დეკლარაციების ჩამონათვალიდან სოციალური გადასახადის გაუქმებასთან ერთად, 2008 წლის 1 იანვრიდან უნდა მომხდარიყო. მიუხედავად ამ „მცირედი“ შეუსაბამობისა, შეიძლება ითქვას, ამგვარად შექმნილი სირთულე დაძლევადა: თუ ინდივიდუალური მენარმე 2007 წლის წლიური საშემოსავლო დეკლარაციის ვადის გაგრძელებას მოითხოვს, წლიური სოციალური გადასახადის დეკლარაციის წარდგენის ვადასაც გააგრძელებს. როგორც წესი, ინდივიდუალური მენარმე ჯერ სოციალურ გადასახადს გაიანგარიშებს, ხოლო მისი ხარჯად აღიარების შემდეგ - საშემოსავლო გადასახადს. ამრიგად, გამოსავალიც მოინახება. მაგრამ ეს ყველაფერი წერილობითა იმასთან შედარებით, რაც დეკლარაციის ვადის გაგრძელებასთან დაკავშირებით გამოცემული კანონქვემდებარე აქტებით იქმნება. კერძოდ, სსკ-ის მე-3 მუხლის შესაბამისად, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურმა 2007 წლის 27 მარტს (ეს მაშინ, როცა აღნიშნული წლიური დეკლარაციების წარდგენის ვადა და შესაბამისად ვადის გაგრძელება

ბაც 31 მარტს იწურებოდა) №2824 ბრძანებით დაამტკიცა „მეთოდური მითითება — საგადასახადო კოდექსის 96-ე მუხლის (საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელება) გამოყენების შესახებ“, რითაც განისაზღვრა საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელების პროცედურები. ზემოაღნიშნულის თანახმად, გადასახადის გადამხდელთა გამოვლენის მიზნით საგადასახადო ორგანოები ანარმოებენ გადასახადის იმ გადამხდელთა რეესტრს, რომლებსაც საგადასახადო ორგანოს მიერ გაუგრძელდათ შესაბამისი საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადა.

აღნიშნული მეთოდური მითითებებით, სსკ-ის 96-ე მუხლის შესაბამისად, გადასახადის გადამხდელის მიერ მოგების, ქონების, სოციალური და საშემოსავლო გადასახადების წლიური დეკლარაციების ვადის გაგრძელების პროცედურები შედგება 5 ეტაპისაგან, რომლის მიხედვითაც:

1 ეტაპზე, გადასახადის გადამხდელი საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გასვლამდე შესაბამის საგადასახადო ორგანოს მიმართავს წერილობით და საგადასახადო ორგანოში წარადგენს განაცხადს (მეთოდური მითითებების №1 დანართი) გადავადების მოთხოვნის მიზეზების მითითებით.

II ეტაპზე, საგადასახადო ორგანოში განაცხადის წარდგენისას გადასახადის გადამხდელზე გაიცემა განაცხადის წარდგენის დამადასტურებელი ცნობა (დანართი №2). მასში აღნიშნება გადამხდელის საიდენტიფიკაციო (პირადი) ნომერი, რომლითაც წარდგენილი განაცხადი ტარდება რეგისტრაციაში და ენიჭება ნომერი.

III ეტაპზე, საგადასახადო ორგანოს მიერ მოწმდება დადგენილ ვადაში გადაიხდა თუ არა გადამხდელმა მოსალოდნელი გადასახადი. (გადასახადის გადახდის ვადა კი ემთხვევა დეკლარაციის წარდგენის ვადას - 31 მარტს). თუ აღნიშნული გადასახადი გადამხდელის მიერ არ იქნა გადახდილი ამ ვადაში, წარდგენილი განაცხადი უარყოფილი იქნება და საგადასახადო ორგანო გადამხდელს უგზავნის „შეტყობინება“, რომლითაც გადასახადის გადამხდელს ეცნობება, რომ საგადასახადო დეკლარაციის წარსადგენად კანონით განსაზღვრული ვადა ძალაში რჩება და გადასახადის გადახდის შემთხვევაში საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადა ავტომატურად გაუგრძელდება 3 თვით, გამოითვლება და დაფიქსირდება ახალი თარიღი, აგრეთვე საგადასახადო ორგანოს მიერ შედგება და ამოიბეჭდება „შეტყობინება“, რომლითაც გადასახადის გადამხდელს ეცნობება საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ახალი ვადის თაობაზე.

IV ეტაპი, მიღებული გადაწყვეტილება საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელების შესახებ იწახება გადამხდელის საქმეში, რის შემდგომაც ამოიბეჭდება ზემოთ ხსენებული „შეტყობინება“ გადამხდელზე გასაგზავნად.

V ეტაპი, „შეტყობინება“ გადაეცემა გადასახადის გადამხდელს და მისი გადამხდელისთვის ჩაბარების თარიღი ფიქსირდება საქმეში.

საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელება არ მოქმედებს გადასახადის გადახდის დროზე და არ აჩერებს გადაუხდელ გადასახადზე საურავის დარიცხვას. ამასთან, საურავის დარიცხვა, როგორც წესი, ხორციელდება საგადასახადო დავალიანების თანხაზე, მისი წარმოქმნის მომდევნო დღიდანვე.

მეთოდურ მითითებაში განხილული მაგალითი:

გადამხდელმა, მისი საგადასახადო

ხადო აღრიცხვის მიხედვით საგადასახადო ორგანოს მოთხოვნით მომართა 2005 წლის მოგების გადასახადის წლიური დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელების შესახებ, რომლის წარდგენის ვადაც იწურება 2006 წლის 13 მარტს გადამხდელმა გადაიხდა რა იმ დროისათვის მოსალოდნელი მოგების გადასახადი, თანხით 150 000 ლარის ოდენობით, მას ავტომატურად გაუგრძელდა მოგების გადასახადის წარდგენის ვადა 3 თვით, რომლის წარდგენის ახალი ვადა დადგინდა 2006 წლის 1 ივლისი.

აღმოჩნდა, რომ გადამხდელის მიერ საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელების მომენტისათვის გადავადებული დეკლარაციით გადახდილი მოგების გადასახადის თანხა 50 000 ლარით ნაკლებია 1 ივლისისათვის ფაქტიურად დეკლარირებულზე.

ამ შემთხვევაში გადამხდელს გადაუხდელ საგადასახადო დავალიანებაზე დაერიცხება საურავი 0.07%-ის ოდენობით დაწყებული 2006 წლის 1 აპრილიდან 2006 წლის 1 ივლისამდე პერიოდისათვის თანხით 3150 ლარის ოდენობი (50 000 X 0.007 X 90 : 100).

როგორც ვხედავთ, აღნიშნული მაგალითი მთლიანად შეესაბამება საგადასახადო კოდექსის 96-ე მუხ-

ლით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, მაგრამ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 13 აპრილის №3073 ბრძანებით „საგადასახადო კოდექსის 96-ე მუხლის (საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელება) გამოყენებასთან დაკავშირებით მეთოდური მითითებების დამტკიცების თაობაზე“ (ცვლილებები შევიდა აღნიშნულ მეთოდურ მითითებაში და მასში განხილული მაგალითი შემდეგი რედაქციით ჩამოყალიბდა:

გადამხდელმა, მისი საგადასახადო აღრიცხვის მიხედვით საგადასახადო ორგანოს მოთხოვნით მომართა 2005 წლის მოგების გადასახადის წლიური დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელების შესახებ, რომლის წარდგენის ვადაც იწურება 2006 წლის 13 მარტს გადამხდელმა გადაიხდა რა იმ დროისათვის მოსალოდნელი მოგების გადასახადი, თანხით 150 000 ლარის ოდენობით, მას ავტომატურად გაუგრძელდა მოგების გადასახადის წარდგენის ვადა 3 თვით, რომლის წარდგენის ახალი ვადა დადგინდა 2006 წლის 1 ივლისი.

აღმოჩნდა, რომ გადამხდელის მიერ საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელების

მომენტისთვის გადავადებული დეკლარაციით გადახდილი მოგების გადასახადის თანხა 50 000 ლარით ნაკლებია 1 ივლისისათვის ფაქტიურად დეკლარირებულზე.

ამ შემთხვევაში გადამხდელს გადაუხდელ საგადასახადო დავალიანებაზე დაერიცხება საურავი 0.07%-ის ოდენობით დაწყებული 2006 წლის 1 აპრილიდან 2006 წლის 1 ივლისამდე პერიოდისათვის თანხით 3150 ლარის ოდენობით (50 000 X 0.007 X 90 : 100) და საჯარიმო თანხა დეკლარაციის საფუძველზე დამატებით გადასახდელი თანხის 5%-ის ოდენობით ყოველი სრული (არასრული) თვისათვის თანხით 7 500 ლარის ოდენობით (50 000 X 5 : 100 X3).

როგორც ვხედავთ, აქ უკვე გადამხდელს ფინანსური სანქციის სახით საურავთან ერთად, სსკ-ის 131 მუხლის შესაბამისად, დამატებით დაერიცხება ჯარიმა ყოველი სრული (არასრული) თვისათვის დეკლარაციის დაგვიანებით წარდგენისათვის, რაც ვფიქრობ, არამართლზომიერია და იგი საგადასახადო კოდექსის 96-ე მუხლის მოთხოვნებს არ შეესაბამება, აგრეთვე, იგი წინააღმდეგობაში მოდის სსკ-ის 97-ე მუხლის მე-7 და მე-8 ნაწილების ახალ რედაქციასთან:

მუხლი 95. საგადასახადო დეკლარაცია

7. თუ გადასახადის გადამხდელი არ წყვეტს ეკონომიკურ საქმიანობას, გარკვეული პერიოდის განმავლობაში (დროებით) აღარ ახორციელებს სამეურნეო ოპერაციებს და ამ პერიოდში უნდა განახორციელოს საგადასახადო ანგარიშგება, მას უფლება აქვს, აღნიშნული პერიოდის მიხედვით არ წარადგინოს საგადასახადო დეკლარაციები (გაანგარიშებები), გარდა საშემოსავლო, მოგებისა და ქონების გადასახადების ყოველწლიური დეკლარაციებისა (25/05/2006 3138—1ს).

8. ამ მუხლის მე-7 ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ითვლება, რომ გადასახადის გადამხდელმა განახორციელა საგადასახადო ანგარიშგება, რომლის მიხედვით, მისი შემოსავლები, ხარჯები და საგადასახადო აგენტის ფუნქციის შესრულებასთან დაკავშირებული საგადასახადო ვალდებულებები შესაბამისი პერიოდების მიხედვით წულის ტოლია. ამასთანავე, თუ დეკლარირება შემდგომში განხორციელდება აღნიშნული პერიოდების მიცდევით, იგი ჩაითვლება შესწორებულ დეკ-

ლარაციად (11/07/2007 №5280-რს).

ცხადია, სსკ-ს 95-ე მუხლის შემოთაღნიშნული მე-7, მე-8 ნაწილები პირდაპირ არ უკავშირდება წლიურ დეკლარაციებს, მაგრამ უბრალო ლოგიკიდან გამომდინარე, თუ სსკ-ის 95-ე მუხლის მე-8 ნაწილი უკვე გადამხდელის მიერ საერთოდ ჩაუბარებელ დეკლარაციას ნულოვან დეკლარაციად ჩაბარებად განიხილავს და შემდგომში წარდგენილ შესწორებულ დეკლარაციაზე ჯარიმა აღარ ვრცელდება, განხილული მაგალითის შემთხვევაშიც გამოდის, რომ გადამხდელმა 2005 წლის სავარაუდო მოგების გადასახადად ჩათვალა 100 000 ლარი და გადაიხადა იგი დადგენილ ვადაში (31 მარტის ჩათვლით), შემდეგ კი 1 ივლისს ჩაბარებული დეკლარაციით თუ აღმოჩნდა, რომ უნდა გადაეხადა არა 100 000 ლარი, არამედ 150 000 ლარი (50 000 ლარით მეტი), ეს უკანასკნელი უკვე უნდა ჩაითვალოს დაზუსტებულ დეკლარაციად და გადამხდელი მაგალითში მოყვანილი ჯარიმით (სსკ-ს 136-ე მუხლით) 7500 ლარით (50000X5%X3 თვე) აღარ უნდა დაჯარიმდეს. ვფიქრობ, მეთოდურ მითითებებში საგადასახადო კოდექსის 96-ე მუხლის მე-8 ნაწილი 2007 წლის 11 ივლისის ბრძანებით შეტანილი ცვლილებების გადახედვა სჭირდება და იგი ისე უნდა შესწორდეს, რომ სსკ-ს 131-ე მუხლით გათვალისწინებული ჯარიმა გადამხდელს აღარ დაეკისროს.

ვფიქრობ, წარმოდგენილ მოსაზრებას არავითარი ძალა არ ექნება მანამ, სანამ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახური შესაბამის ცვლილებას არ შეიტანს შემოთაღნიშნულ მეთოდურ მითითებებში. იქედან გამომდინარე, ვითვალისწინებთ რა გადამხდელთა ინტერესებს, მათ ფურჩვეთ წლიური დეკლარაციების წარდგენის ვადაში (31 მარტი) სავარაუდო გადასახადის მაქსიმალური ოდენობით გადახდას ისე, რომ ვადის გაგრძელების შემდგომ პერიოდში დეკლარირებული გადასახდელი თანხა ყველა შემთხვევაში ნაკლები აღმოჩნდეს ფაქტობრივად გადახდილ თანხაზე (რათა თავიდან ავიცილოთ ხსენებული 5%-იანი ჯარიმა ყოველ სრულ (არასრულ) თვეზე). ამ შემთხვევაში უკვე გადამხდელს წლიური დეკლარაციის ჩაბარების შემდეგ წარმოექმნება ზედმეტობა მოცემულ გადასახადში, რომელიც სსკ-ს 219-ე მუხლით გათვალისწინებულ მიმდინარე გადასახადებში ჩაეთვლება.

